

IV. ACTIVERING VAN DE ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSUITKERINGEN

De bestuursovereenkomst van het RIZIV handelt in artikel 11 over de activering van de (arbeidsongeschiktheids)uitkeringen. Het onderzoek van de cumulatie van uitkeringen met het inkomen uit de toegelaten activiteit is een punt van dit "objectief" dat voor de dienst een drieluik omvat :

- de analyse van het volledige reglementaire kader van de toegelaten activiteit met het oog op eventuele voorstellen naar het beleidsvlak toe. Hieronder lichten we vooreerst de huidige reglementering toe als aanzet naar het onderzoek van de cumulatiebepaling ;
- het onderzoek van de voorwaarden waaronder een overdracht van de bevoegdheden van het College van Geneesheren-directeurs van de Dienst voor geneeskundige verzorging op het vlak van de herscholing (professionele reklassering) naar de Dienst voor uitkeringen zou kunnen gebeuren ; er werd reeds een studie gemaakt die werd voorgelegd aan de Hoge commissie van de Geneeskundige Raad voor Invaliditeit (GRI) ;
- de evaluatie van de "nieuwe" cumulatiebepaling van artikel 230 van het koninklijk besluit van 3 juli 1996. De toepassing van de oude bepaling leidde immers tot een inactiviteitsval. De wijziging van artikel 230 is ingegaan op 1 april 2002 en is de eerste belangrijke maatregel die het voor de arbeidsongeschikt erkende gerechtigden financieel interessanter zou moeten maken om een toegelaten activiteit te hervatten. In het tweede deel gaan we nader in op de "oude" en de "nieuwe" bepaling.

In het derde deel schetsen we tot slot de verdere activiteiten van de Dienst voor 2003 en 2004 in het kader van het project "activering van de uitkeringen".

Deze bijdrage handelt enkel over arbeidsongeschikte werknemers. De specifieke problematiek van arbeidsongeschikte zelfstandigen komt niet aan bod.

A. ARBEIDSONGESCHIKT ERKEND ZIJN EN UITOEFENEN VAN EEN ACTIVITEIT

1. Stopzetting van elke werkzaamheid

Om arbeidsongeschikt erkend te kunnen worden moet de sociaal verzekerde *elke werkzaamheid* stopgezet hebben. Dit begrip moet heel ruim geïnterpreteerd worden. Het gaat om elke activiteit met een productief karakter die verricht wordt in het maatschappelijk verkeer. Hierbij kan het om een activiteit in loondienst gaan, maar ook om een loutere vriendendienst. Die laatste activiteit kan immers ook een bepaald economisch voordeel opleveren voor de betrokkene zelf of voor een ander persoon (voor wie hij die activiteit uitoefent).

2. Hervatting van een activiteit

Indien de gerechtigde die arbeidsongeschikt erkend is, een activiteit wil hervatten, moet hij hiervoor *voorafgaandelijk* de toestemming vragen aan de adviserend geneesheer van het ziekenfonds.

De adviserend geneesheer kan de toestemming geven wanneer :

- de betrokkene nog een vermindering van zijn vermogen behoudt van 50%, bekeken vanuit een *geneeskundig oogpunt* uit ;

- de activiteit *verenigbaar is met de gezondheidstoestand* van de betrokkene. Dit houdt in dat de adviserend geneesheer geen toestemming mag geven wanneer de activiteit een risico zou kunnen inhouden voor de gezondheid van de betrokkene en dus zijn mogelijke herklassering zou bemoeilijken. De adviserend geneesheer zal de betrokkene dan ook eerst oproepen voor een onderzoek alvorens zijn toestemming te geven.

De adviserend geneesheer moet in zijn toestemming precies bepalen welke activiteit de betrokkene mag uitoefenen en onder welke voorwaarden (bv. arbeidsvolume). Wanneer de betrokkene de voorwaarden van de toestemming niet naleeft (hij werkt bv. buiten de uren, vermeld in de toestemming), zal dat beschouwd worden als een niet toegelaten activiteit.

3. Uitoefening van een niet toegelaten activiteit – Gevolgen – Regularisatie

Wanneer een verzekerde een niet toegelaten activiteit uitoefent, stelt hij een einde aan zijn arbeidsongeschiktheid vanaf de uitoefening ervan. Dan heeft de betrokkene immers niet meer elke werkzaamheid onderbroken.

Dit houdt in dat de verzekeringsinstelling in principe alle uitkeringen moet terugvorderen die de betrokkene nog ontvangen heeft na de niet toegelaten activiteit. Dit kan er tevens toe leiden dat de betrokkene het recht op geneeskundige verstrekkingen verliest, omdat hij niet meer de hoedanigheid heeft van "uitkeringsgerechtigde". Naar de andere sectoren van de sociale zekerheid toe kan dit ook gepaard gaan met verlies van rechten (bv. gezinsbijslagen, werkloosheid en later pensioenen ; vanaf de niet toegelaten activiteit kan de betrokkene niet meer arbeidsongeschikt beschouwd worden).

Op beleidsvlak was men zich bewust van de ernstige gevolgen van een niet toegelaten activiteit, vooral wanneer dit pas vastgesteld werd na verloop van tijd. Om hieraan te verhelpen werd een "regularisatieprocedure" ingesteld (artikel 101 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, genoemd de GVU-wet).

Voor de periode van niet toegelaten activiteit kan de betrokkene vermoed worden arbeidsongeschikt te zijn gebleven op voorwaarde dat hij nog een vermindering behouden heeft van zijn vermogen van 50% van geneeskundig oogpunt uit. Deze vaststelling (regularisatie) wordt gedaan door de adviserend geneesheer indien de gerechtigde de niet toegelaten activiteit heeft uitgeoefend tijdens het tijdvak van primaire ongeschiktheid (eerste jaar) ; indien hij de activiteit heeft uitgeoefend tijdens het tijdvak van invaliditeit, neemt de Hoge commissie van de Geneeskundige raad voor invaliditeit de beslissing. De vereiste dat de (niet toegelaten) activiteit verenigbaar moest zijn met de gezondheidstoestand werd in 1999 opgeheven. Deze vereiste kan immers alleen als relevant beschouwd worden wanneer de toelating gegeven wordt vóór elke werkhervatting, om zo gezondheidsrisico's te voorkomen. Wanneer de betrokkene de activiteit heeft aangevat zonder toestemming, hangt de regularisatie (enkel) af van het feit of de betrokkene nog een vermindering van zijn vermogen heeft behouden van 50%, bekeken vanuit een geneeskundig oogpunt.

Wat zijn de belangrijkste gevolgen van de regularisatie ?

- de betrokkene kan opnieuw uitkeringen ontvangen als hij verder arbeidsongeschikt erkend wordt ; hij behoudt dus zijn verzekerbaarheid voor de uitkeringsverzekering op basis van de "geregulariseerde" tijdvakken van niet toegelaten activiteit ;
- deze tijdvakken worden ook als volwaardige tijdvakken van arbeidsongeschiktheid beschouwd naar de andere sectoren van de sociale zekerheid toe (geneeskundige verzorging, werkloosheid, gezinsbijslagen) ;
- indien de betrokkene de activiteit heeft uitgeoefend over wel bepaalde dagen, moet hij nog enkel de uitkeringen terugbetalen voor die dagen ;

- voor het bedrag aan uitkeringen dat nog teruggevorderd moet worden, kan een aanvraag tot eventuele verzaking ingediend worden bij het Beheerscomité van de Dienst voor uitkeringen (de betrokkene moet te goeder trouw en zijn situatie moet “behartigenswaardig” beschouwd kunnen worden).

B. CUMULATIE VAN UITKERINGEN MET HET INKOMEN UIT EEN TOEGELATEN ACTIVITEIT - ARTIKEL 230 VAN HET KONINKLIJK BESLUIT VAN 3 JULI 1996

In het kader van de “actieve welvaartsstaat” werd naar de verschillende sectoren van de sociale zekerheid de vraag gesteld of er voldoende “stimulansen” zijn om mensen ertoe aan te zetten een bepaalde activiteit te hervatten.

Gemiddeld 6% van de invalide gerechtigden hervat een toegelaten activiteit. Hierin zijn wel alle vormen van activiteit inbegrepen (bv. tewerkstelling in beschutte werkplaatsen, activiteiten in de non-profitsector, vrijwilligerswerk).

Bij een verhoging van de activiteitsgraad van personen die het leefloon of een vervangingsinkomen ontvangen, wordt een grotere economische zelfstandigheid vooropgesteld en hun sociale integratie. Zo komt men onmiddellijk bij de vraag of er geen “inactiviteitsvallen” zijn (zijn er m.a.w. in de reglementering bepalingen die het hervatten van een activiteit of een toename van het arbeidsvolume van een aangevatte activiteit tegenwerken?). De Federale overheidsdienst (FOD) Sociale zekerheid heeft deze problematiek onderzocht, o.m. in het kader van de uitkeringsverzekering voor werknemers en dit in samenspraak met de Dienst voor uitkeringen¹. Hieronder lichten we eerst de oude bepaling van artikel 230 toe, en nadien de nieuwe bepaling.

1. Artikel 230 vóór 1 april 2002

a. Vrij “technische” bepaling, in functie van het loon bij de aanvang van de arbeidsongeschiktheid en de gezinssituatie

De vroegere bepaling van artikel 230 was vrij technisch. Men ging uit van het bedrag van de uitkering waarop de verzekerde aanspraak zou kunnen maken *als gerechtigde met gezinslast*. Indien de betrokkene gezinslast had, werd dit bedrag verhoogd met 150%; indien hij gerechtigde zonder gezinslast was, werd het verhoogd met 125%. Hier werd dan het beroepsinkomen (dagbedrag) vanaf getrokken. Zo bekwam men het bedrag van de uitkering waarop de betrokkene voor die maand met dat inkomen aanspraak kon maken, zonder dat het bedrag van de uitkering hoger mocht zijn dan wanneer hij geen activiteit had hervat.

In welke mate een verzekerde kon “bijverdienen” was dus in belangrijke mate afhankelijk van:

- zijn loon bij de aanvang van de arbeidsongeschiktheid: wanneer dit loon hoog was, kon de betrokkene meer bijverdienen, dan wanneer dit loon laag was. Bij een hoog “gederfd loon” is de uitkering als gerechtigde met gezinslast, berekend op dat loon, immers ook vrij hoog.

Om billijkheidsredenen was op dit vlak een correctiemaatregel aangewezen. Een gerechtigde die bij de aanvang van zijn arbeidsongeschiktheid een laag loon had (en dus een relatief laag bedrag aan uitkeringen), zou niet minder mogen kunnen bijverdienen dan een gerechtigde met een hoog loon. Een nieuwe cumulatiebepaling zou aan “dit euvel” kunnen verhelpen door het inkomen op dezelfde wijze aan te rekenen voor alle gerechtigden (en dus losstaand van het gederfd loon bij de aanvang van de arbeidsongeschiktheid).

¹ De studie “Financiële inactiviteitsvallen in de sociale zekerheid en de sociale bijstand. Inventaris en kader voor remediering.” van de heren Larmuseau en Lelie is gepubliceerd in het Belgisch tijdschrift voor sociale zekerheid (BTSZ 2001/1)

- de gezinstoestand van de verzekerde. Een gerechtigde zonder gezinslast (samenwonende of alleenstaande) kon meer bijverdienen, uitgedrukt in een percentage van het loon bij de aanvang van de arbeidsongeschiktheid, dan een gerechtigde met gezinslast, en dit vooral in het tijdvak van invaliditeit (tweede jaar van arbeidsongeschiktheid) :

- invalide gerechtigde zonder gezinslast, samenwonende :
 - normale uitkering : 40%.
 - cumulatieplafond : 125% (65%) = 81,25%.

De betrokkene kan dus een beroepsinkomen (dagbedrag) bijverdienen van 41,25% van het gederfd loon zonder een vermindering van de uitkeringen.

- invalide gerechtigde met gezinslast :
 - normale uitkering : 65%.
 - cumulatieplafond : 150% (65%) = 97,50%

De betrokkene kan dus een beroepsinkomen (dagbedrag) bijverdienen van 32,50% van het gederfd loon zonder een vermindering van de uitkeringen.

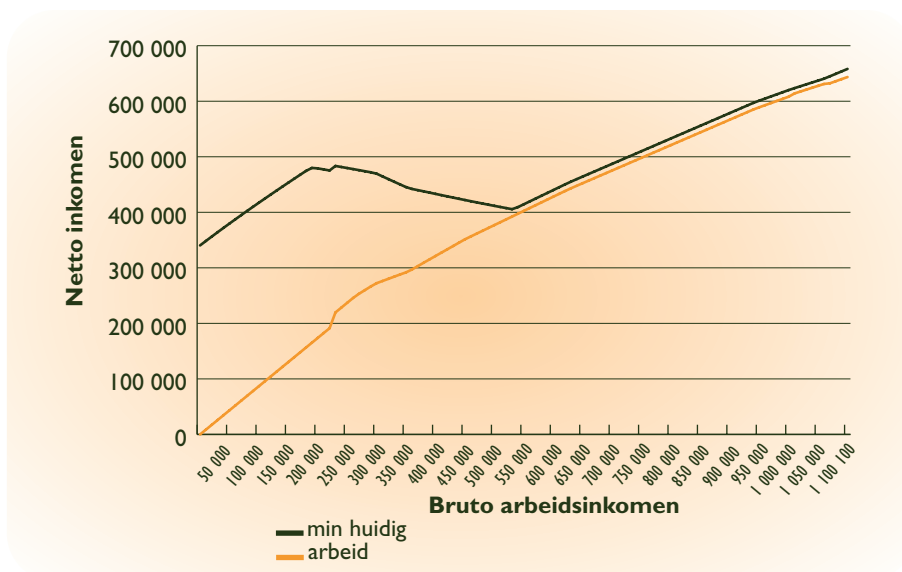
De gezinstoestand wordt reeds in aanmerking genomen om het principiële bedrag van de uitkering te bepalen (hoger percentage van de uitkering). De aanrekening van het beroepsinkomen zou dan op een "gezinsneutrale" wijze moeten gebeuren, d.i. dus op dezelfde wijze voor iedereen, ongeacht de gezinstoestand.

b. Bruuske aanrekening van het bruto-inkomen - Inactiviteitsval.

De aanrekening van het inkomen gebeurde niet voldoende geleidelijk.

De grafiek hieronder geeft het effect weer van de aanrekening van het bruto-arbeidsinkomen. Als uitgangspunt wordt de situatie genomen van de invalide gerechtigde met de minimumuitkering voor een regelmatig werknemer, zonder gezinslast, alleenstaande. In de grafieken die nadien volgen, wordt verder uitgegaan van deze situatie. De tendensen die waargenomen worden gelden in het algemeen gesproken ook voor de andere categorieën van gerechtigden.

Grafiek I – Alleenstaande invalide met minimumuitkering regelmatig werknemer - Evolutie van het netto-inkomen na aanrekening van het brutoarbeidsinkomen



(*) Bron : "Inactiviteitsvallen" – Larmuseau en Lelie – FOD Sociale zekerheid, BTSZ, 2001/1.

De donkergrijze lijn geeft de evolutie weer van het bedrag van het totale netto-inkomen van de betrokkene (bedrag van de uitkeringen en het nettoberoepsinkomen) bij een stijgend beroepsinkomen (X-as).

In een *eerste fase* stijgt het totale netto-inkomen van de betrokkene. Het beroepsinkomen leidt nog niet tot een vermindering van de uitkeringen zodat bij een stijgend beroepsinkomen, ook het totale netto-inkomen stijgt.

In een *tweede fase* daalt het totale netto-inkomen, vanaf een bepaald bedrag aan brutoberoepsinkomen (ongeveer 230 000 BEF of 5 700 EUR op jaarbasis). Het beroepsinkomen ligt hoger dan de cumulatiegrens, en het *brutobedrag* hiervan (dus vóór aftrek van de sociale zekerheidsbijdragen als werknemer en vóór aftrek van de bedrijfsvoorheffing) wordt afgetrokken van het bedrag van de uitkeringen. Het totale netto-inkomen daalt vanaf dat moment : het brutobedrag aan beroepsinkomen dat wordt afgetrokken van de uitkeringen, is groter dan het overeenstemmend nettobedrag van het beroepsinkomen dat de betrokkene ontvangt, zodat het totale netto-inkomen dus daalt.

Vanaf de *derde fase* valt het bedrag van de uitkeringen volledig weg. Dit is op het punt waar de groene en de zwarte lijn (bedrag van nettoberoepsinkomen) praktisch samenvallen :

- het netto-inkomen van de betrokkene begint dan bij een verder stijgend beroepsinkomen opnieuw te stijgen (d.i. logisch aangezien de betrokkene nog enkel zijn nettoberoepsinkomen ontvangt) ;
- het netto-inkomen stijgt wel maar zeer geleidelijk. Pas vanaf een netto-beroepsinkomen van ongeveer 485 000 BEF of 12 000 EUR op jaarbasis is de betrokkene opnieuw aanbeland op "hetzelfde punt" als de gerechtigde in de eerste fase die het maximum beroepsinkomen bijverdient zonder vermindering van de uitkeringen.

Een verzekerde had er dan ook geen financieel voordeel bij om een activiteit te hervatten indien het beroepsinkomen hoger was dan het bedrag van de cumulatiegrens. De betrokkene hervatte dan maar ook een "beperkte" activiteit. Zelfs bij een lichte overschrijding van de cumulatiegrens daalde zijn nettojaarinkomen vrijwel onmiddellijk door de onmiddellijke en *volledige* (dus niet progressieve) aanrekening van het bedrag van het beroepsinkomen, hoger dan de cumulatiegrens.

Het effect van de aanrekening van het inkomen is te verklaren door de volgende factoren :

- zoals hierboven reeds vermeld, werd het *bruto-inkomen* in aanmerking genomen, dus vóór afhouding van de sociale zekerheidsbijdragen als werknemer. Dit leek niet volledig logisch waar die bijdragen onmiddellijk doorgestort werden aan de Rijksdienst voor sociale zekerheid, en dus niet als een inkomen beschouwd konden worden in hoofde van de betrokkene. De *bedrijfsvoorheffing* die werd ingehouden op de wedde, kon daarentegen wel als een inkomen beschouwd worden : dit bedrag werd wel afgehouden van het loon, maar werd later verrekend op fiscaal vlak in de aanslagbrief voor de inkomstenbelasting m.b.t. de inkomsten van dat jaar. Door die verrekening kon de betrokkene geacht worden dit bedrag wel te ontvangen ;
- de jaarlijkse voordelen (bv. een eindejaarspremie) werden aangerekend op het bedrag van de uitkeringen van het kwartaal, volgend op het kwartaal van uitbetaling van dat voordeel. Een eindejaarspremie die werd uitbetaald in de maand december 2001, werd zo aangerekend op de uitkeringen van de maanden januari 2002 tot maart 2002, en dit "bovenop" het normale beroepsinkomen voor die maanden. Dit had in veel gevallen tot gevolg dat het bedrag van de uitkeringen voor die maanden volledig wegviel, of sterk verminderde.

Bij de uitwerking van een nieuwe cumulatiebepaling werd een mechanisme ontwikkeld waarbij de aanrekening van het beroepsinkomen geleidelijker gebeurt (bv. inbouwen van een zekere progressiviteit). Ook de aanrekening van de jaarlijkse voordelen werd herbekeken.

2. Artikel 230 – Nieuwe bepaling vanaf 1 april 2002

Artikel 230 werd gewijzigd met ingang van 1 april 2002 en is van toepassing op alle personen die vanaf 1 april 2002 een toegelaten activiteit hervatten. Voor de arbeidsongeschikt erkende gerechtigden die reeds een toegelaten activiteit uitoefenden op 1 april 2002, blijft de "oude" bepaling verder van toepassing indien deze gunstiger zou zijn. Deze overgangsmaatregel die oorspronkelijk gold tot 31 december 2002, werd verlengd tot 31 december 2003. Voor die gerechtigden moet het ziekenfonds dus steeds een dubbele berekening doen om na te gaan of de oude dan wel de nieuwe bepaling gunstiger is.

De nieuwe bepaling zou in belangrijke mate een oplossing moeten bieden aan de hiervoor vermelde nadelen van de oude bepaling.

a. Uniforme transparante bepaling.

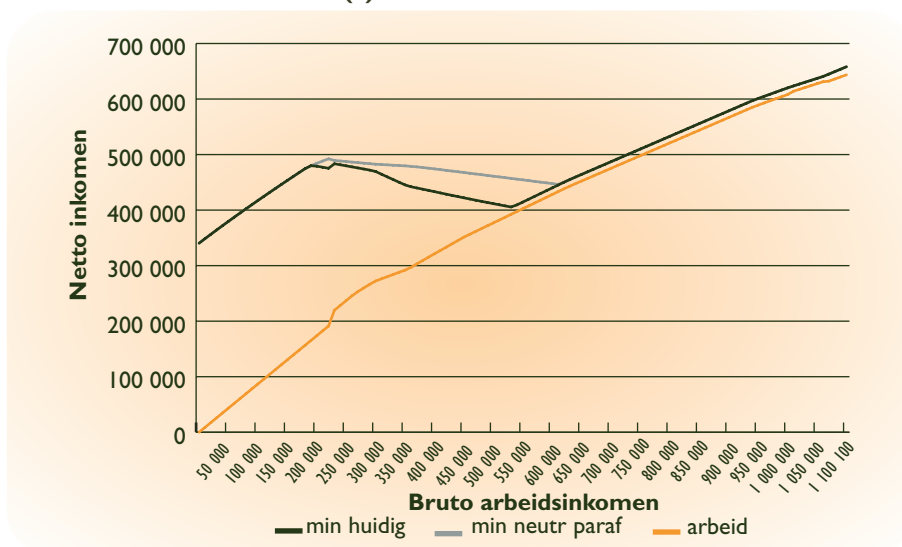
De nieuwe bepaling is eenvoudiger en transparanter. Het inkomen wordt voor alle gerechtigden op dezelfde wijze aangerekend op het dagbedrag van de uitkering (bedrag van de uitkering indien de betrokkene geen activiteit heeft hervat), en staat volledig los van de gezinssituatie van de betrokkene. Er is dus geen discriminatie meer tussen de verschillende categorieën van gerechtigden. Bovendien wordt het vroegere effect van een hoog gederfd loon bij de aanvang van de arbeidsongeschiktheid (zie hiervoor) afgezwakt.

b. Belastbaar inkomen i.p.v. het volledig bruto-inkomen en progressieve aanrekening.

Wat zouden de gevolgen zijn indien men enkel rekening houdt met het belastbaar inkomen, d.i. dus na aftrek van de sociale zekerheidsbijdragen als werknemer?

Zou dit volstaan om de "inactiviteitsvallen" op te vangen? Dit was niet het geval zoals blijkt uit de grafiek 2:

Grafiek 2 - Alleenstaande invalide met minimumuitkering regelmatig werknemer - Toegelaten activiteit. Evolutie van het totale netto-inkomen bij aanrekening van het belastbaar (*) inkomen.



(*) D.i. dus het brutobedrag, verminderd met de sociale zekerheidsbijdragen.

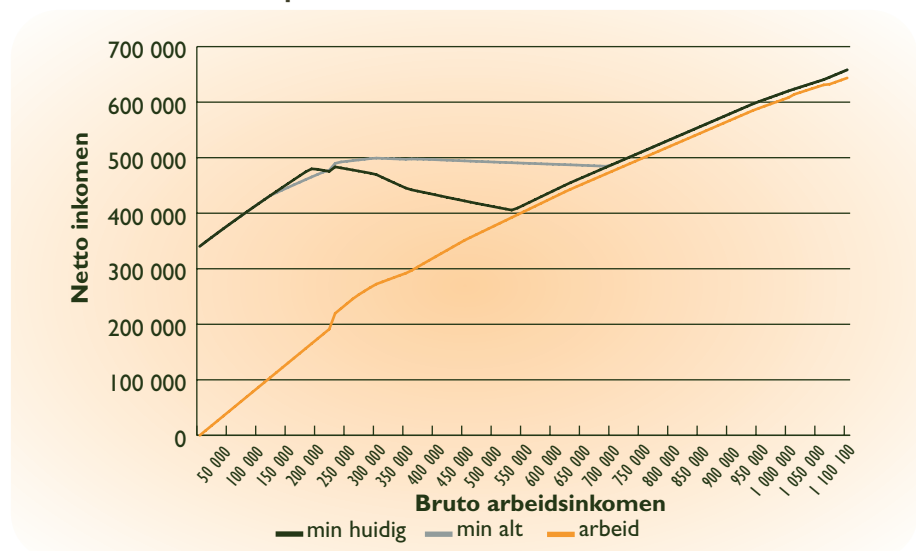
Bron: "Inactiviteitsvallen" - Voorstudie - Larmuseau en Lelie - FOD Sociale zekerheid - Deze grafiek werd niet gepubliceerd in de eindtekst, verschenen in het BTSZ, 2001/1.

De bovenste lichtgrijze lijn ("min neutr paraf") geeft de evolutie weer van het totale netto-inkomen (uitkeringen en nettoberoepsinkomen) bij aanrekening van het belastbaar beroepsinkomen. De betrokkene houdt binnen bepaalde grenzen wel een hoger bedrag aan netto-inkomen over dan wanneer men het volledige bruto-inkomen uit de activiteit aanrekent (lijn onder de lichtgrijze lijn). Maar de inactiviteitsval is niet vermeden aangezien het totale netto-inkomen bij een stijgend beroepsinkomen toch weer daalt vanaf een bepaald bedrag aan beroepsinkomen (daling van de lichtgrijze lijn).

Wat zouden de gevolgen zijn indien men wel rekening zou houden met het bruto-inkomen maar het inkomen progressief zou aanrekenen volgens bepaalde inkomensschijven ?

De Dienst voor uitkeringen formuleerde dit alternatief voorstel : men zou het inkomen aanrekenen volgens *inkomensschijven van 250 EUR op maandbasis*, waarbij de eerste schijf volledig buiten beschouwing gelaten zou worden, de tweede schijf voor 25% aangerekend zou worden, de derde schijf voor 50%, en vanaf de vierde schijf (inkomen op maandbasis hoger dan 750 EUR) voor 75%. De grafiek hieronder geeft het resultaat weer :

Grafiek 3 - Alleenstaande invalide met minimumuitkering regelmatig werknemer.
Evolutie van totale netto-inkomen bij aanrekening van het brutoberoepsinkomen volgens inkomensschijven van 250 EUR op maandbasis



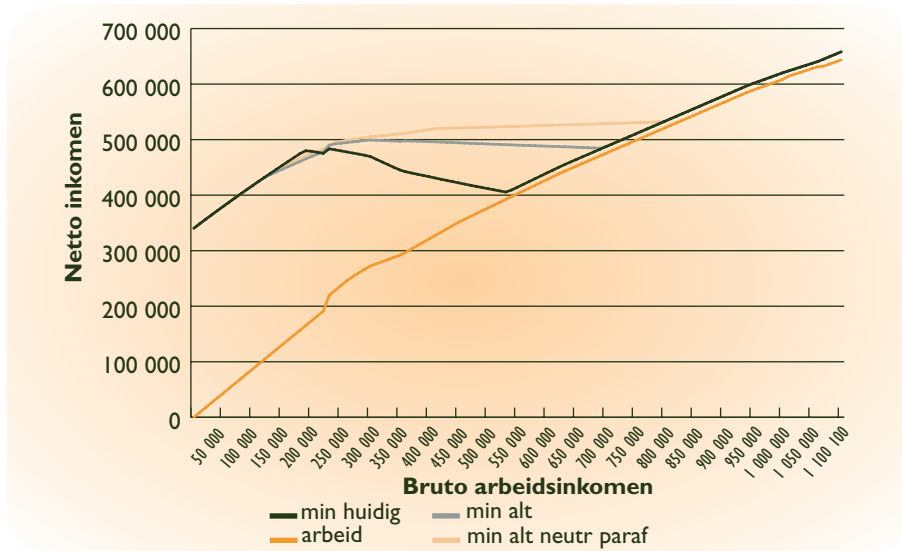
Bron : "Inactiviteitsvallen" - Lamuseau en Lelie - FOD Sociale zekerheid, BTSZ, 2001/1.

De lichtgrijze lijn("min alt") geeft de evolutie weer van het netto-inkomen bij aanrekening van het bruto-inkomen volgens de inkomensschijven. De betrokkene heeft binnen bepaalde grenzen een hoger netto-inkomen dan bij "gewone" aanrekening van het belastbaar inkomen (zie grafiek 2) maar de lijn daalt nog lichtjes vanaf een bepaald bedrag aan arbeidsinkomen zodat ook hier de inactiviteitsval nog niet vermeden wordt (lager bedrag aan netto-inkomen bij een stijgend arbeidsinkomen).

Zou men het gewenste resultaat bereiken indien men rekening houdt met het belastbaar inkomen (dus na afhouding van de RSZ-bijdragen) aangerekend volgens de progressieve inkomensschijven ?

De grafiek 4 geeft het effect weer:

Grafiek 4 : Alleenstaande invalide met minimumuitkering regelmatig werknemer.
Evolutie totale netto-inkomen bij aanrekening van het belastbaar (*) inkomen volgens maandelijkse inkomensschijven van 250 EUR op maandbasis.



(*) Dit is dus het brutobedrag, verminderd met de sociale zekerheidsbijdragen.

Bron : "Inactiviteitsvallen" – Larmuseau en Lelie – FOD Sociale zekerheid, BTSZ, 2001/1.

De lichtoranje lijn geeft het effect weer: *Het beoogde resultaat wordt bereikt* : het totale netto-inkomen van de betrokkene blijft stijgen bij een stijgend beroepsinkomen. Er is dus geen inactiviteitsval meer.

Vanaf 1 april 2002 houdt men voortaan dus rekening met het belastbare inkomen, dat progressief wordt aangerekend volgens de inkomensschijven, zoals hierboven toegelicht. Gelet op de beschikbare budgettaire marges wordt wel gewerkt met inkomensschijven van ongeveer 230 EUR op maandbasis (i.p.v. inkomensschijven van 250 EUR zoals in de simulatie). Dit stemt overeen met een inkomensschijf van 8,83 EUR aan dagbedrag van arbeidsinkomen, aangezien het arbeidsinkomen aangerekend moet worden op het dagbedrag van de uitkeringen.

Met het oog op een administratieve vereenvoudiging werd de reglementering aangepast zodat vanaf 1 januari 2003 de sociale zekerheidsbijdragen geacht worden overeen te stemmen met 13,07% van het loon voor de bedienden, en met 14,12% voor de arbeiders.

We willen de toepassing van de nieuwe bepaling toelichten met het volgende voorbeeld :

Een gerechtigde ontvangt een invaliditeitsuitkering van 40,5500 EUR (niet afgerond bedrag). Hij heeft een activiteit hervat als bediende en ontvangt een (forfaitair) maandloon van 1 000 EUR.

Het dagbedrag aan inkomen dat in aanmerking genomen moet worden bedraagt dan :

- $(1\ 000\ \text{EUR} \times 86,93\%) = 869,30\ \text{EUR}$ – Neutralisatie RSZ-bijdragen ;
- $(869,30\ \text{EUR} / 26) = 33,4346\ \text{EUR}$.

Aanrekening volgens de inkomensschijven :

- Eerste schijf van 8,83 EUR : geen vermindering
- Tweede schijf van 8,83 EUR : in mindering te brengen bedrag van 2,2075 EUR
- Derde schijf van 8,83 EUR : in mindering te brengen bedrag van 4,4150 EUR
- Vierde schijf : $(33,4346 \text{ EUR} - 26,49 \text{ EUR}) = 6,9446 \text{ EUR} \times 75\% = 5,2085 \text{ EUR}$ in mindering te brengen.

Bedrag dat afgetrokken moet worden van de uitkering : 11,8310 EUR.

Voor die maand ontvangt de betrokkene dus nog een daguitkering van 28,72 EUR (40,5500 EUR – 11,8310 EUR).

3. Aanrekening van jaarlijkse voordelen

Om het bruuske effect van de aanrekening van het arbeidsinkomen nog te temperen, worden de jaarlijkse voordelen vanaf 1 april 2004 aangerekend over de vier kwartalen volgend op het kwartaal van uitbetaling van dit voordeel i.p.v. op het kwartaal volgend op het kwartaal van uitbetaling.

C. VERDERE UITVOERING VAN DE BESTUURSOVEREENKOMST IN 2003 EN 2004

In de loop van dit jaar moet de algemene problematiek van de "activering van de uitkeringen" verder onderzocht worden. Hierbij zullen verschillende aspecten aan bod kunnen komen, bv. :

- kunnen de voorwaarden waaronder een verzekerde een toegelaten activiteit mag hervatten, nog als voldoende relevant beschouwd worden ? Zou het niet aangewezen kunnen zijn een onderscheid te maken tussen invalide gerechtigden die nog een activiteit zouden kunnen hervatten (voldoende resterend verdienvermogen) en deze die daar niet meer toe in staat zijn ?
- zou aan de adviserend geneesheer een rol toegewezen kunnen worden op het vlak van de sociaal-professionele begeleiding van de betrokkene ? In dit kader kan verwezen worden naar de pilootprojecten van het College van geneesheren-directeurs van de Dienst voor geneeskundige verzorging. De adviserend geneesheer krijgt een grotere autonomie op het vlak van de programma's inzake herscholing. Men streeft er tevens naar contactpunten uit te bouwen tussen de verschillende actoren op het terrein (VDAB, centra voor beroepsopleidingen, vertegenwoordigers van de bevoegde Fondsen van de gemeenschappen op het vlak van de sociale integratie van mindervaliden, ...).

Momenteel wordt een rechtsvergelijkend onderzoek verricht : de arbeidsongeschiktheidsreglementering voor werknemers en de specifieke bepalingen op het vlak van de "activering" van de ons omringende buurlanden worden nader bestudeerd. De resultaten hiervan zullen als basis voor het onderzoek van de algemene problematiek voorgelegd worden aan het Beheerscomité van de Dienst voor uitkeringen.

De Dienst zal daarnaast op basis van de gegevens die ingezameld worden bij de verschillende Landsbonden verder nagaan welk de concrete gevolgen zijn van de nieuwe cumulatiebepaling : welke verzekerden zijn gebaat bij de nieuwe bepaling, en voor welke verzekerden is de oude bepaling gunstiger. Op basis van de voorlopige gegevens die werden ingezameld zou voor ongeveer 65% van de gerechtigden die reeds op 1 april 2002 een toegelaten activiteit uitoefenden, de nieuwe bepaling gunstiger zijn. Op basis van deze analyse kunnen nieuwe voorstellen geformuleerd worden naar het beleidsvlak toe. Het ligt in de bedoeling dat er vanaf 1 januari 2004 een uniforme regeling geldt voor alle gerechtigden.

De invoering van de multifunctionele aangifte vanaf 1 januari 2004 in de sector uitkeringen moet in het kader van de toegelaten activiteit ook verder geconcretiseerd worden. Zo zal de werkgever die hiervoor opteert, vanaf 1 januari 2004 de maandelijkse verklaringen m.b.t. het inkomen uit de toegelaten activiteit elektronisch kunnen opsturen naar de verzekeringsinstellingen via het Nationaal Intermutualistisch College. Op de portaalsite van de sociale zekerheid (via "luik werkgever" en "aangifte van sociale risico's (ASR) zijn reeds de instructies voor de werkgevers opgenomen over de verschillende "scenario's" voor de sector uitkeringen (elektronisch aangifteformulier van inkomen is het "scenario 2"). De simulaties en de "modellen" voor een elektronische online aangifte moeten nog uitgewerkt worden.

Tot slot wenst de Dienst op langere termijn een databank uit te bouwen met uitgebreidere gegevens over verzekerden die een toegelaten activiteit hebben hervat. Idealiter zouden deze gegevens via elektronische weg ingezameld kunnen worden. Deze gegevens zouden naar het beleidsvlak toe nuttige informatie kunnen bevatten in het licht van een verdere "activering van de uitkeringen".

V. MAATREGELEN TOT ARBEIDSTIJD-VERMINDERING EN EINDELOOPBAAN IN DE PRIVATE NON-PROFITSECTOR

A. INLEIDING

In het meerjarenplan voor de gezondheidssector van 1 maart 2000 dat tussen de federale overheid en de representatieve organen van de private non-profitsector is gesloten, en het protocol nr. 120/2 van 28 november 2000 van het Gemeenschappelijk comité voor alle overheidsdiensten is in een akkoord over de arbeidstijdvermindering en de eindeloopbaan voorzien.

Met die maatregelen wil men hoofdzakelijk de volgende doelstellingen bereiken :

- vermindering van de arbeidsdruk voor het personeel dat werkzaam is in de verzorgingsinstellingen of in de thuiszorg ;
- de oudere werknemers in die sectoren zo lang mogelijk aan het werk houden ;
- het tekort aan gekwalificeerd personeel dat op termijn een ernstig risico vormt voor het werk in de sector van de geneeskundige verzorging, opvangen ;
- kwaliteitszorg behouden in het belang van de patiënt of bewoner.

B. WERKINGSFEER

Die maatregelen zijn van toepassing op :

- de instellingen die onderworpen zijn aan de ziekenhuiswet ;
- de psychiatrische verzorgingstehuizen ;
- de verenigingen voor de invoering en het beheer van initiatieven voor beschermd wonen ;
- de rusthuizen voor bejaarden ;
- de rust- en verzorgingstehuizen ;
- de revalidatiecentra ;
- de thuisverpleging ;
- de diensten voor het bloed van het Rode Kruis in België.

Vallen onder de toepassing van die maatregelen, het verpleegkundig en verzorgend personeel dat effectief verzorgende of verplegende taken uitoefent, evenals het verzorgend en verpleegkundig personeel dat hen omkadert en het gelijkgesteld personeel.

Onder *gelijkgesteld personeel* wordt verstaan de andere werknemers die *maandelijks* gedurende een referentieperiode van *twaalf maanden*, ten minste twee onregelmatige prestaties van *verschillende aard* op de vijf bestaande prestaties uitvoeren (zaterdag, zondag, feestdag, nachtdienst of onderbroken diensten).

De vakantie- en ziekteperiodes worden geneutraliseerd. Worden dus gelijkgesteld met periodes tijdens welke twee onregelmatige prestaties worden uitgevoerd, de maand van de grote vakantie en de maand(en) tijdens welke de werknemer afwezig was gedurende een ononderbroken periode van ten minste zeven kalenderdagen wegens arbeidsongeschiktheid (ziekte, ongeval, arbeidsongeval, beroepsziekte, ...).

In geval van arbeidsongeschiktheid gedurende minder dan zeven opeenvolgende kalenderdagen, heeft het voorziene uurrooster voorrang om de onregelmatige prestaties te beoordelen.

Wanneer meer dan zes maanden zijn geneutraliseerd gedurende de referentieperiode van twaalf maanden, wordt de referentieperiode verlengd met zo veel maanden als nodig zijn om na te gaan of twee van de vijf onregelmatige prestaties zijn uitgevoerd binnen zes niet geneutraliseerde maanden.

C. VOORWERP VAN DE MAATREGEL

Met uitzondering van de openbare instellingen of diensten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat voor een andere kalender per leeftijdscategorie (zie hieronder) heeft gekozen, is de maatregel tot arbeidsduurvermindering als volgt van toepassing in de hele privé-sector en in de openbare instellingen of diensten in Vlaanderen en Wallonië (met inbegrip van de Duitstalige Gemeenschap).

Sedert 1 augustus 2001 heeft het hieronder bedoeld *voltijds* personeel, dat de leeftijd van 45 jaar heeft bereikt, recht op de toekenning van een vrijstelling van prestaties van zijn gemiddelde wekelijkse arbeidstijd in de vorm van 96 betaalde uren van vrijstelling van prestaties per jaar, toegekend in de vorm van volledige dagen die per kalendermaand worden genomen.

Sedert 1 december 2002 heeft het personeel dat de leeftijd van 50 jaar heeft bereikt, recht op een vrijstelling van 192 betaalde uren per jaar.

Vanaf 1 december 2003 zal het personeel dat de leeftijd van 55 jaar heeft bereikt of zal bereiken hebben, recht hebben op een vrijstelling van 288 betaalde uren per jaar.

Dit personeel kan echter kiezen voor het behoud van zijn prestaties overeenkomstig zijn contractuele arbeidstijd ; in ruil heeft hij recht op een premie die gelijk is aan respectievelijk 5,26%, 10,52% en 15,78% van zijn loon. De keuze voor de vrijstelling van prestaties is altijd definitief. De keuze voor de betaling van een premie, daarentegen, kan bij de volgende "leeftijdssprong" in arbeidstijdvermindering worden omgezet.

Vanaf de leeftijd van 50 jaar is het mogelijk om de vrijstelling van prestaties en de toekenning van een premie te combineren ; de vrijstellingen van prestaties mogen echter niet lager zijn dan een volledige schijf van 2 uren per week voor iemand die voltijds werkt.

Dezelfde maatregelen zijn van toepassing voor het *deeltijds* personeel, proportioneel naargelang hun arbeidstijd.

De voltijdse werknemers die vrijgesteld zijn van prestaties worden altijd beschouwd als personen met een voltijdse arbeidsovereenkomst. De deeltijdse werknemers die vrijgesteld zijn van prestaties, worden beschouwd als personen die hun contractuele arbeidstijd behouden.

De werkgever heeft recht op een jaarlijkse financiële tegemoetkoming ter compensatie van de maatregelen inzake vrijstelling van arbeidsprestaties in het raam van eindeloopbaanproblematiek :

- voor zover hij onder de toepassing valt van een collectieve arbeidsovereenkomst of van een akkoord van protocol dat bovenvermelde maatregelen voorziet ;
- wat de personeelsleden betreft die voor een vrijstelling van arbeidsprestaties hebben geopteerd, voor zover die vrijstelling is gecompenseerd door een nieuwe aanwerving of door een verhoging van de wekelijkse arbeidsduur van een andere werknemer. De werknemers die worden aangeworven in uitvoering van de bepalingen van het koninklijk besluit van 5 februari 1997 houdende maatregelen met het oog op de bevordering van de tewerkstelling in de non-profit sector, alsmede de gesubsidieerde contractuelen die worden tewerkgesteld met toepassing van het koninklijk besluit nr. 474 van 28 oktober 1986, komen niet in aanmerking.

In de openbare instellingen of diensten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de volgende kalender van toepassing :

	55 jaar of +	50 jaar of +	45 jaar of +
1 augustus 2001	288 u	-	-
1 december 2002	288 u	192 u	-
1 december 2003	288 u	192 u	96 u

D. UITVOERINGSMODALITEITEN IN 2001

Op 7 april 2001 is in het *Belgisch Staatsblad* een koninklijk besluit van 3 april 2001 bekendgemaakt waarin een eerste versie van die maatregelen werd gegeven en die onmiddellijk daarna aan de betrokken instellingen per omzendbrief zijn meegedeeld.

Vervolgens hebben de volgende twee besluiten dit besluit vervangen :

- het koninklijk besluit van 25 juni 2001 tot uitvoering van artikel 59 van de wet van 2 januari 2001 houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen, wat de maatregelen inzake vrijstelling van arbeidsprestaties en eindeloopbaan betreft (B.S. van 30 juni 2001), van toepassing op de inrichtingen van de privé-sector en op de openbare inrichtingen of diensten die onder de bevoegdheid vallen van een Gewest of Gemeenschap die de maatregelen heeft gekozen die van toepassing zijn in de privé-sector ;
- het koninklijk besluit van 27 juni 2001 tot uitvoering van artikel 59 van de wet van 2 januari 2001 houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen, wat de maatregelen inzake vrijstelling van arbeidsprestaties en eindeloopbaan betreft in sommige inrichtingen of diensten van de openbare sector (B.S. van 30 juni 2001), van toepassing op de openbare inrichtingen of diensten die onder de bevoegdheid vallen van een Gewest of Gemeenschap die maatregelen toepast die verschillend zijn van de maatregelen die in de privé-sector van toepassing zijn.

Op 21 mei 2001 sloot het paritair comité 305 voor de privé-sector een collectieve arbeidsovereenkomst af. De protocolakkoorden betreffende de openbare sector zijn in de loop van de volgende weken gesloten.

In de ziekenhuizen en de initiatieven voor beschermd wonen, is de financiële tegemoetkoming verschuldigd aan de werkgever ter compensatie van de vrijstelling van arbeidsprestaties, geïntegreerd in de verpleegdagprijs waarvoor het Ministerie van Volksgezondheid bevoegd is. In voornoemde besluiten werd voor de andere instellingen voorzien in de oprichting van een administratieve cel in de Dienst voor geneeskundige verzorging van het RIZIV, onder de leiding en de verantwoordelijkheid van de leidend ambtenaar, die belast is met :

- de bepaling van de modaliteiten volgens welke de werkgevers de personeelsgegevens moeten meedelen ;
- de behandeling van die gegevens ;
- de vaststelling van het bedrag van de voorschotten en tegemoetkomingen die aan de werkgevers moeten worden betaald.

Voor de voorschotten die in de loop van het jaar 2001 moesten worden gestort, beschikte die cel over een budget van 210 miljoen BEF.

In de loop van de maand juli 2001 zijn een verklarende omzendbrief en een vragenlijst op elektronische drager (CD-ROM) naar alle betrokken werkgevers gestuurd.

De voorschotten die op 15 september en 31 oktober 2001 zijn gestort aan de instellingen die de nodige gegevens binnen de toegestane termijnen hadden teruggestuurd, bedroegen 122,7 miljoen BEF.

E. UITVOERINGSMODALITEITEN IN 2002

Het koninklijk besluit van 23 september 2002 tot uitvoering van artikel 59 van de programmawet van 2 januari 2001 wat de maatregelen inzake vrijstelling van arbeidsprestaties en einde loopbaan betreft, heeft de twee voornoemde koninklijke besluiten van 25 en 27 juni 2001 vervangen. In vergelijking met voorgaande besluiten zijn de belangrijkste verschillen de volgende :

- betere definitie van het gelijkgesteld personeel en voornamelijk van het begrip onregelmatige prestaties ;
- details in verband met de compensatie voor de vrijstelling van arbeidsprestaties ;
- diversifiëring van de loonkost tussen een verpleegkundige, een lid van het verzorgend personeel en anderen ;
- het uitsluiten uit de financiering van de premie in geval van lange afwezigheid.

Onmiddellijk na de bekendmaking van dit besluit, zijn een omzendbrief en een nieuwe CD-ROM naar de betrokken werkgevers gestuurd om de gegevens te verzamelen die nodig zijn voor, ten eerste, de berekening van het definitieve bedrag van de financiële tegemoetkomingen voor het jaar 2001 en daarna voor de volgende jaren.

In de loop van het jaar 2002 zijn op regelmatige basis voorschotten gestort voor een totaal bedrag van 9 100 566,51 EUR aan de werkgevers die zich al hadden bekendgemaakt.